

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

Херсон

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

високу гуманістичну місію освіти. Отже, розвиток команди ЗЗСО під час війни ґрунтується на довірі, підтримці, гнучкому управлінні та щирій взаємоповазі, що стають головними чинниками стійкості освітнього середовища.

У сучасних умовах війни мотивація та розвиток команди ЗЗСО набувають особливого значення як основа стійкості та ефективності освітнього процесу. Згуртований, підтримувальний колектив стає джерелом взаємної сили, професійного зростання й моральної підтримки кожного педагога. Лідерство, довіра та спільна мета визначають успішність функціонування освітнього закладу навіть у найскладніших кризових обставинах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Мотивація діяльності людини: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 154 с.
2. Немченко С. Г., Крижко В. В., Боднар О. С., Радул В. В., Старокожко О. М., Кондратенко Ю. І. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів». 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
3. Пристай О. В. Профіль управлінської компетентності керівника ЗЗСО. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 320 с.
4. Тупчієнко Л. М. Проблема мотивації професійного зростання вчителів сучасної школи Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2023. 150 с.

Розман І. І.*

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Система освіти України сьогодні функціонує в екстремальних умовах воєнного стану, що вимагає від керівників закладів освіти високого рівня наукового мислення, гнучких управлінських стратегій та виважених рішень. Управлінська діяльність у кризових ситуаціях потребує наукового підґрунтя, яке формується через етапи педагогічного дослідження: визначення проблеми, формулювання гіпотези, проведення експерименту, аналіз результатів і впровадження практичних рішень. Ця модель є класичною для педагогічних досліджень і має адаптуватися до умов воєнного стану.

До основних напрямів науково-педагогічних стратегій належить адаптивне управління, що включає в себе формування гнучких моделей керівництва, здатних оперативного реагувати на загрози та зміни освітнього середовища. У контексті України вважається, що керівники шкіл і закладів освіти повинні мати компетенції з кризового реагування, сценарного планування та управління невизначеністю.

* © Розман І. І.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До прикладу, дослідження освітніх установ України в умовах війни підкреслює важливість таких підходів [6].

Важливою складовою є цифровізація освіти: використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для підтримки дистанційного навчання, збереження наукових комунікацій та обміну досвідом. У період військових дій та переселень освітні заклади змушені були швидко переналаштовуватися на змішані або дистанційні формати [3].

Психолого-педагогічна підтримка, як необхідність сучасності, є ключовою для формування стратегій емоційної стійкості серед педагогів і здобувачів. У ситуації воєнного стресу, внутрішньо переміщених осіб і нестабільності, керівники мають впроваджувати програми ментального здоров'я, створювати безпечні освітні простори, інтегрувати психологічну підтримку у щоденну діяльність. Це підсилює освітню спільноту як ресурс стійкості.

Інтернаціоналізація науки – напрям, який посилює співпрацю з міжнародними партнерами, участь у грантових програмах та обмінах, що сприяє відновленню наукового потенціалу країни. Також важливо формувати міжнародні платформи для комунікації українських науковців, що працюють у вимушених умовах або за кордоном. Зазначимо, що показники міжнародної співпраці українських учених змінюються в умовах повномасштабної війни [1].

Лідерство у кризових умовах – це розвиток управлінських компетентностей керівників освіти, орієнтованих на командну роботу, відповідальність і стратегічне бачення. Керівник закладу освіти стає модератором змін, фасилітатором навчальної спільноти, який підтримує інновації, адаптацію і відновлення. Дослідження педагогічного дискурсу управління під час війни в Україні підкреслює, що роль директора чи завідувача школи значно виходить за межі адміністратора – він/вона є агентом змін [4].

Акцентуємо, організація наукової діяльності в умовах воєнного стану передбачає перехід до гібридних і дистанційних форматів дослідження: використання онлайн-інструментів, мобільних лабораторій, платформ спільної роботи. Також має бути переорієнтація на прикладні теми, що пов'язані з безпекою, відновленням і соціальною стійкістю (наприклад, адаптація системи освіти до кризових умов, підтримка внутрішньо переміщених учнів). Зокрема, стаття «Science and education in times of war: current state and prospects for innovative development» аналізує втрати в науковій і освітній галузі, вимушені зміни пріоритетів досліджень [2].

Розвиток наукових хабів і платформ для комунікації між науковцями з різних регіонів – також важливий стратегічний компонент сучасності. В умовах, коли окремі наукові установи зазнали руйнувань або були змушені евакуюватися, створення онлайн-ових мереж, мобільних інститутів, інтеграція дослідників, які працюють за кордоном – це інструменти збереження і розвитку наукового потенціалу.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До перспектив повоєнного відновлення відносяться: формування нової освітньо-наукової політики, орієнтованої на інноваційність і сталий розвиток; підтримка молодих учених і проєктів, спрямованих на реконструкцію освітньої інфраструктури; інтеграція української науки в європейський дослідницький простір. Стаття «A Look at Postwar Education in Ukraine: Challenges and Prospects» висвітлює ці питання [5].

Отже, науково-педагогічні стратегії в період воєнного стану мають бути спрямовані на збереження освітнього потенціалу, гнучкість управління та розвиток інноваційних підходів до наукової діяльності.

У повоєнний період важливо забезпечити відновлення наукових структур, інвестиції в людський капітал і розширення міжнародної співпраці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гладченко М. Міжнародна співпраця українських науковців: наслідки повномасштабного вторгнення Росії в Україну URL: <https://arxiv.org/abs/2505.20944>.
2. Іванова, Т. Наука та освіта в часи війни: сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку. Шляхи підвищення ефективності будівництва, 2(55), 277-288 2025. URL: <https://ways.knuba.edu.ua/article/view/336029т>.
3. Кравченко Т., Присяжнюк Л., Артемчук Л., Жаровська О., Білик О., Попружна А. Антикризове управління навчальним закладом у війні: реформи, зміни та інновації в освіті. URL: <https://lumenpub.lishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/6340>.
4. Назарук С., Будник О., Ткачук Т., Фомін К., Соколовська Б., Рушковська М. Педагогічний дискурс про управління освітою у воєнний час: український випадок. 2025. URL: <https://czasopisma.ignatianum.edu.pl/jpe/article/view/3427>.
5. Палчук О. Погляд на післявоєнну освіту в Україні: виклики та перспективи. URL: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/66>.
6. Педагогічний дискурс про управління освітою у воєнний час: український випадок. 2025. URL: <https://czasopisma.ignatianum.edu.pl/jpe/article/view/3427>.

Романов О. М.*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕХНІЧНИХ КОМПОНЕНТІВ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА З ОЦІНЮВАННЯМ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Еволюція освітнього та професійного середовища нерозривно пов'язана з технологічним прогресом. Матеріально-технічне обладнання (МТО) – від крейдяної дошки до систем віртуальної реальності – завжди було не просто фоном, а активним інструментом, що формує не лише методики викладання, але й фундаментальні підходи до оцінювання знань, умінь та навичок. Традиційні природничі кабінети здебільшого покладалися на статичні моделі, карти, гербарії, колекції мінералів, підручники та довідники,

* © Романов О. М.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>